

УДК 336.14.025.12

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-4-10>**Сьомченко В.В.***кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та оподаткування
Запорізького національного університету***Денисенко А.А.***студентка економічного факультету
Запорізького національного університету***Somchenko Viktoria***Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Accounting
and Taxation,
Zaporizhzhya National University***Denysenko Anastasia***Student of the Faculty of Economics
Zaporizhzhya National University*

ДОХОДИ ТА ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

INCOME AND EXPENDITURE OF BUDGET IN THE SYSTEM OF SOCIAL-ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE

АНОТАЦІЯ

Проблема використання бюджетних коштів для ефективної реалізації основних напрямів соціально-економічного розвитку держави набуває значної актуальності у світлі здійснюваних в Україні перетворень, зумовлених необхідністю забезпечення ефективного функціонування економічного механізму, заснованого на гармонійному поєднанні державного регулювання і ринкової саморегуляції. У нашій країні, де ринкова система остаточно не сформувалася, а розвиток ринкових відносин відбувається в умовах ресурсозалежної економіки і низької конкурентоспроможності вітчизняних компаній, роль держави в проведених реформах, як правило, переважна. Дослідження присвячено аналізу особливостей формування дохідної та видаткової частин державного бюджету України за період 2016–2018 рр. Ґрунтовно проаналізовано структуру формування дохідної частини бюджету за статтями та структуру функціональної класифікації видатків, показано впливову роль податкових надходжень на дохідну частину державного бюджету.

Ключові слова: державний бюджет, доходи бюджету, видатки бюджету, податкові та неподаткові надходження, бюджетний перерозподіл, соціально-економічний розвиток.

АННОТАЦИЯ

Проблема использования бюджетных средств для эффективной реализации основных направлений социально-экономического развития государства приобретает значительную актуальность в свете происходящих в Украине преобразований, обусловленных необходимостью обеспечения эффективного функционирования экономического механизма, основанного на гармоничном сочетании государственного регулирования и рыночной саморегуляции. В нашей стране, где рыночная система окончательно не сформировалась, а развитие рыночных отношений происходит в условиях ресурсозависимой экономики и низкой конкурентоспособности отечественных компаний, роль государства в проводимых реформах, как правило, подавляющая. Исследование посвящено анализу особенностей формирования доходной и расходной частей государственного бюджета Украины за период 2016–2018 гг. Основательно проанализированы структура формирования доходной части бюджета по статьям и структура функциональной классификации расходов, показана

влиятельная роль налоговых поступлений в доходную часть государственного бюджета.

Ключевые слова: государственный бюджет, доходы бюджета, расходы бюджета, налоговые и неналоговые поступления, бюджетное перераспределение, социально-экономическое развитие.

ANNOTATION

The problem of using budget funds for the effective implementation of the basic directions of socio-economic development of the state is becoming acute in the light of the transformations taking place in Ukraine due to the need to ensure the effective functioning of an economic mechanism based on the harmonious combination of state regulation and market self-regulation. In our country, where the market system has not finally formed, and the development of market relations occurs in a resource-dependent economy and low competitiveness of domestic companies, the role of the state in the reforms is usually overwhelming. The main instrument in the hands of Ukraine is the budget. Budget expenditures are used by the state to address the priority tasks of socio-economic development, therefore, increasing the effectiveness of their use is the basis for the effective performance of state functions and a prerequisite for overcoming the negative trends that impede economic development. In our country there is a budget reform aimed at moving from the «cost management» paradigm to the «results management in the regions» paradigm in order to increase the efficiency of budget expenditures. This research problem is dictated by the economic integration of Ukraine into the European Union, which has a great influence on the country's socio-economic development, which should take place in the general direction of the world economic process, and under the influence of the same priorities, which determines the development of leading foreign countries. Thus, the task of reforming public finances is placed in the category of priority. The research is devoted to the analysis of the peculiarities of the formation of the income and expenditure parts of the State Budget of Ukraine for the period 2016-2018. The structure of the formation of the revenue part of the budget according to the articles and the structure of the functional classification of expenditures is thoroughly analyzed, and the influential role of tax revenues on the revenue part of the state budget is shown. It was found that the State Budget revenues are the base financial basis for the implementation of expenditures. The necessity of optimiz-

ing the structure of budget expenditures with the priorities of social and economic development of the state is outlined. The main current problems and directions of improvement of the budget policy for ensuring sustainable social and economic development of Ukraine are determined.

Key words: state budget, budget revenues, budget expenditures, tax and non-tax receipts, budget redistribution, social and economic development.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Головним інструментом у руках України є бюджет. Бюджетні витрати використовуються державою для вирішення пріоритетних завдань соціально-економічного розвитку, тому підвищення результативності їх використання є основою ефективного виконання функцій держави і необхідною умовою для подолання негативних тенденцій, що перешкоджають розвитку економіки.

У нашій країні проводиться бюджетна реформа, яка спрямована на перехід від парадигми «управління витратами» до парадигми «управління результатами в регіонах» для підвищення ефективності бюджетних витрат. Дана проблема дослідження диктується економічною інтеграцією України до Євросоюзу, яка чинить великий вплив на соціально-економічний розвиток країни, який повинний відбуватися в загальному руслі світового економічного процесу і під впливом тих самих пріоритетів, якими визначається розвиток провідних зарубіжних країн. Таким чином, завдання реформування державних фінансів висувається в розряд першочергових.

Значні недоліки законодавства, існування застарілих та неефективних підходів до організації бюджетних відносин з одночасним спадом в економіці погіршують наповнення бюджету і, таким чином, забезпечення соціально-економічного розвитку держави, тому проблема наповнення та ефективного використання державних коштів в Україні потребує негайного вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Поняття бюджету і проблеми його функціонування досліджено в роботі на підставі праць учених. Серед них можна відзначити Л. Абалкіна, Є. Балацького, С. Баруліна, О. Врублевського, О. Вьюгіна, Е. Гурвича, Л. Дробозіна, В. Ивантера, А. Ігудіна, Т. Ковальову, Д. Львова, С. Лушина, А. Макрушина, В. Мау, І. Осадчу, В. Панскова, Г. Поляка, М. Романовського, В. Сенчагова, В. Тамбовцева, Е. Черниша, Е. Ясіна. Роль і значення бюджету досліджено в рамках класичної і кейнсіанської політекономії на основі робіт А. Сміта і Дж.М. Кейнса. Теоретичні концепції бюджетного перерозподілу фінансових ресурсів розглянуто в рамках теорії суспільного добробуту в роботах А. Пігу і Б. де Жувенеля.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. В економічній науці недостатньо

розроблено теоретичні та практичні аспекти використання бюджетних витрат і доходів для вирішення завдань, пов'язаних із соціально-економічним розвитком держави, багато з яких пов'язані з виробленням способів підвищення ефективності використання бюджетних коштів і, як і раніше, є дискусійними і недостатньо опрацьованими.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є аналіз і дослідження структури та динаміки формування доходної та видаткової частин державного бюджету та виявлення чинників, що впливають на них. Необхідно дослідити взаємозв'язок між наповненістю бюджету, структурою бюджетних видатків, бюджетним дефіцитом і темпами соціально-економічного розвитку України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Державний бюджет є невід'ємним атрибутом кожної країни та важливим інструментом реалізації економічної та соціальної політики держави. Згідно з Бюджетним кодексом України, «державний бюджет – це план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються державою. Формування фінансових ресурсів відображається у доходах бюджету, а їх використання – у його видатках» [1].

Бюджет країни відіграє важливу роль у регулюванні економічних процесів, макроекономічній стабілізації, а також у соціально-економічному плануванні. Розмір державного бюджету та структура основних джерел його наповнення визначають умови виконання державою своїх основних функцій. Рівень організації бюджетного процесу віддзеркалює дієвість бюджетної політики та її вплив на економічну стабільність і соціальний рівень життя у державі [7].

Держава через бюджет забезпечує мобілізацію коштів, необхідних для забезпечення соціально-економічного розвитку країни. Саме від того, чи вдалося сформулювати необхідний обсяг державних доходів, залежить ефективність реалізації державних функцій.

Доходи бюджету поділяються на податкові, неподаткові, доходи від операцій з основним капіталом, офіційні трансферти. Кожен із цих складників є вагомим, однак найбільш бюджетотворюючим компонентом є податкові надходження. Важливим є забезпечення обґрунтованого та виваженого розподілу та перерозподілу ВВП через бюджет, що сприятиме збалансованому розвитку країни [6]. Визначимо місце податкових надходжень у доходах державного бюджету шляхом проведення аналізу (табл. 1).

Із даних, наведених у табл. 1, можна зробити висновки, що податкові надходження посідають вагоме місце у бюджетних доходах та займають найбільшу питому вагу у структурі доходів державного бюджету протягом останніх років. Так, у 2016 р. податкові надходження становили 81,76% доходів бюджету

Таблиця 1

Структура доходів Зведеного бюджету України за 2016–2018 рр.

Показники	2016 р.		2017 р.		2018 р.		Відхилення 2016 р. від 2018 р.	
	сума, млн грн	у % до підсумку	сума, млн грн	у % до підсумку	сума, млн грн	у % до підсумку	Абсолютне, млн грн	Відносне, %
Податкові надходження	503879,4	81.76	627153,7	79.06	753815,6	81.22%	249936,2	49,60
Неподаткові надходження	103635,2	16.82	128402,3	16.19	164676,5	17.74	61041,3	58,90
Доходи від операцій із капіталом	191,5	0.03	286,9	0.04	657,5	0.07	466	343,34
Кошти від закордонних країн і міжнародних організацій	4109,4	0.67	1607,4	0.20	1464,8	0.16	-2644,6	-64,35
Офіційні трансферти	4171,6	0.68	5967,7	0.75	7306,3	0.79	3134,7	75,14
Цільові фонди	287,7	0.05	29847,1	3.76	187,5	0.02	-100,2	-34,83
Усього	616274,8	100.00	793265,0	100.00	928108,3	100.00	322833,5	50,60

Джерело: складено авторами на основі [3]

ту, або 503 879,4 млн грн; у 2017 р. цей показник зменшився і становив 79,06%, тобто 627 153,7 млн грн, а в 2018 р. – 81,22%, тобто 753 815,6 млн грн. Ці показники свідчать про те, що роль податкових платежів дуже велика, оскільки ефективність виконання державою своїх функцій та добробут суспільства у цілому залежать від кількості сплачених податків.

Аналіз основних тенденцій формування доходної частини державного бюджету показав, що існує тенденція зростання податкових доходів державного бюджету. Проте цей приріст не має твердого підґрунтя у зв'язку з тим, що в Україні протягом останніх років нестабільна економічна ситуація, зокрема недосконала податкова політика.

До чинників, що впливають на обсяг податкових надходжень до бюджету, належать макроекономічні чинники, які змінюються з кожним роком: розмір ВВП, структура платіжного балансу, законодавча база. Крім того, на обсяг податкових надходжень до бюджету впливають і мікроекономічні чинники: наявність у підприємств податкових пільг, рівень прибутковості суб'єктів господарювання, розмір їхнього валового доходу, витрати на оплату праці в структурі собівартості продукції підприємства, середньооблікова чисельність працюючих, ефективність податкового менеджменту підприємств тощо [2].

Проте, незважаючи на збільшення обсягів податкових надходжень до Зведеного бюджету впродовж останніх років, податкова система України залишається недосконалою. Основні проблеми формування податкових надходжень перелічено на рис. 1.

Бюджетні видатки є важливим інструментом впливу на розвиток економіки і соціальної сфери, оскільки за їх допомогою держава може змінювати структуру виробництва, впливати на

результати діяльності економічних суб'єктів, здійснювати соціальні перетворення.

Видатки бюджету за своєю економічною сутністю є інструментом розподілу і перерозподілу централізованого грошового фонду держави та його використання за цільовим призначенням для зростання суспільного добробуту [4, с. 112].

Видатки бюджету відіграють провідну роль у фінансовому забезпеченні потреб соціально-економічного розвитку суспільства (табл. 2).

Аналіз структури видаткової частини державного бюджету України говорить про те, що найбільш вагомими в структурі загального фонду у 2018 р. є видатки з надання трансфертів місцевим бюджетам (30,32%); соціального захисту та соціального забезпечення (16,62%); загальнодержавних функцій (16,53%); громадського порядку, безпеки та судової влади (11,86%). Водночас прослідковується тенденція до зменшення частки видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення останніми роками (2016 р. – 22,19%; 2017 р. – 17,22%; 2018 р. – 16,62%).

Прикрим висновком слугують видатки на економічну діяльність, освіту, охорону здоров'я у 2018 році, які займали відповідно 6,45%, 4,50%, 2,29%. Дані таблиці свідчать, що видатки на духовний та фізичний розвиток, житлово-комунальне господарство та охорону навколишнього середовища займають найменшу частку.

Наявні тенденції економіки свідчать про збереження структурних пропорцій між складниками бюджетних витрат протягом періоду дослідження. Ситуація сприяє поширенню бідності, що відтворює витратний характер системи соціальної підтримки, яка сьогодні складається на базі універсальних соціальних пільг. Таким чином, вибраний напрям соціально-економічної політики України суперечить основним цілям посткризової модернізації економіки та суспіль-

них відносин. З одного боку, держава вкладає значні кошти в соціальну сферу, з іншого – ці витрати не вирішують проблем соціального захисту населення, а тільки глобалізують їх [8].

Можна виділити фундаментальні причини негативного впливу на формування та реалізацію бюджетної політики в соціальній сфері, що виявляються, перш за все, під час виконання затверджених видатків державного бюджету:

– неналежне нормативно-правове забезпечення бюджетного процесу;

– недосконалість системи бюджетного планування та прогнозування;

– неефективне бюджетне управління наявними фінансовими ресурсами.

Проаналізувавши дохідну та видаткову частину державного бюджету, можна зробити певні висновки щодо бюджетного дефіциту (табл. 3).

Як видно з табл. 3, державний бюджет був дефіцитним. Піком дефіциту виявився 2014 р. із дефіцитом обсягом 78 052,8 млн грн, який був зумовлений складною політичною та еконо-

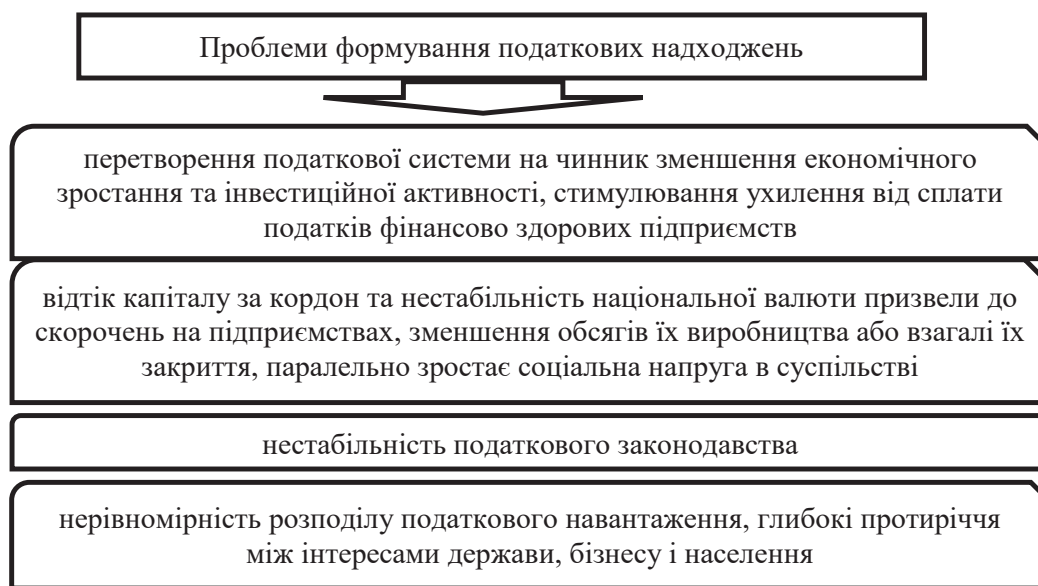

Рис. 1. Проблемами формування податкових надходжень [5]

Таблиця 2

Динаміка та структура видатків державного бюджету України в розрізі функціональної класифікації за період 2016–2018 рр.

Статті видатків	2016 р.		2017 р.		2018 р.		Відхилення (+,-) 2016 р. від 2018 р.	
	сума, млрд грн	у % до підсумку	сума, млрд грн	у % до підсумку	сума, млрд грн	у % до підсумку	Абсолютне, млрд грн	Відносне, %
Усього	684,7	100,00	839,2	100,00	985,8	100,00	301,1	43,96
Загальнодержавні функції	117,5	17,22	142,4	16,97	162,9	16,53	45,4	38,64
Оборона	59,3	8,67	74,3	8,86	97,0	9,84	37,7	63,58
Громадський порядок, безпека, судова влада	71,6	10,47	87,8	10,47	116,9	11,86	45,3	63,27
Економічна діяльність	31,4	4,59	47,0	5,6	63,6	6,45	32,2	102,55
Охорона навколишнього середовища	4,7	0,7	4,7	0,56	5,2	0,53	0,5	10,64
Житлово-комунальне господарство	0,012	0,0	0,016	0,0	0,3	0,03	0,29	2400
Охорона здоров'я	12,4	1,82	16,7	1,99	22,6	2,29	10,2	82,26
Духовний та фізичний розвиток	5	0,72	7,9	0,94	10,1	1,03	5,1	102
Освіта	34,8	5,09	41,1	4,9	44,3	4,50	9,5	27,29
Соціальний захист та соціальне забезпечення	152	22,19	144,5	17,22	163,9	16,62	11,9	7,82
Міжбюджетні трансферти	195,4	28,54	272,6	32,48	298,9	30,32	103,5	52,97

Джерело: складено авторами на основі [3]

мічною ситуацією в країні. Проте 2015 р. дефіцит державного бюджету значно скоротився, а саме на 32 885,3 млн грн. Піком із найменшим обсягом бюджетного дефіциту був 2017 р. із дефіцитом 47 849,6 млн грн.

Аналіз питомої ваги дефіциту бюджету дає можливість зрозуміти реальні масштаби зростання дефіциту бюджету з урахуванням змін реального ВВП України. З табл. 3 видно, що найбільшу частку до реального ВВП дефіцит державного бюджету займав у 2014 р. – 4,98%. Протягом 2014–2018 рр. відбувалося поступове зменшення питомої ваги дефіциту до ВВП. Так, у 2018 р. порівняно з 2014 р. питома вага дефіциту бюджету зменшилася на 3,32 процентні пункти і становить 1,66%.

Отже, за період 2014–2018 рр. державний бюджет України жодного разу не виконувався з профіцитом, бюджетний дефіцит набув хронічного характеру. Нераціональний розподіл отриманих коштів є однією з головних причин утворення дефіциту. Причини утворення дефіциту державного бюджету зображено на рис. 2.

Дефіцит бюджету призводить до скорочення обсягу заощаджень фізичних і юридичних осіб у загальнонаціональному масштабі, яке зумовлює зростання відсоткової ставки та зменшення доступу приватного сектору до кредитних ресурсів. Наслідком цього є підвищення обмінного курсу можливостей країни, а отже, не сприяє збільшенню надходжень до бюджету від опо-

даткування вітчизняного експорту. Крім того, зростання курсу національної валюти стримує збільшення індексу цін та зумовлює зменшення надходжень до бюджету від непрямих податків. Відповідно до зазначеного вище, ефективна фінансова політика повинна базуватися на оптимізації фінансових ресурсів держави та їх ефективному використанні.

Однак зазвичай наслідки бюджетного дефіциту несуть у собі занепад соціально-економічного розвитку і пов'язані зі скороченням інвестиційних процесів.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Державний бюджет характеризує рівень економічного розвитку країни, завдяки правильному здійсненню бюджетного процесу забезпечуються економічна й соціальна стабільність та належний життєвий рівень населення. Наша країна повинна сприяти підвищенню ефективності суспільного виробництва: створювати сприятливі умови для розвитку виробництва, приватного підприємництва, скорочення рівня тінізації капіталу, недопущення зростання податкового навантаження на економіку.

Наявний рівень доходів державного бюджету є недостатнім для фінансування видатків повною мірою. У сучасних умовах вагомими є завдання забезпечення пропорційності темпів зростання доходної та видаткової частин Зведеного бюджету України та підвищення рівня резуль-

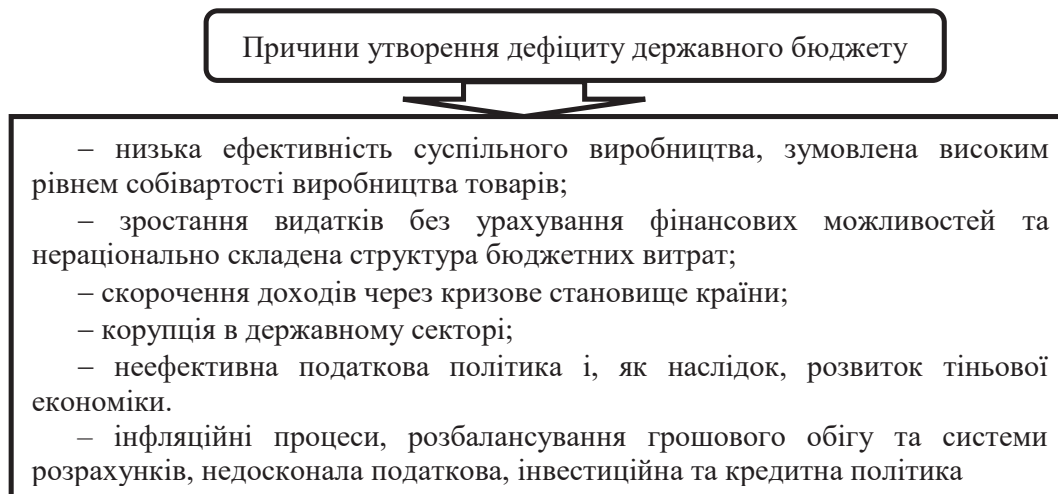

Рис. 2. Основні причини утворення дефіциту державного бюджету [10, с. 159]

Таблиця 3

Виконання державного бюджету України за 2014–2018 рр. (млн грн)

Роки	Доходи		Видатки		Кредитування		Сальдо	
	млн грн	% ВВП	млн грн	% ВВП	млн грн	% ВВП	дефіцит бюджету	% ВВП
2014	357084,2	22.79	430217,8	27.46	4919,3	0.31	-78052,8	-4.98
2015	534694,8	27.01	576911,4	29.14	2950,9	0.15	-45167,5	-2.28
2016	616274,8	25.86	684743,4	28.73	1661,6	0.07	-70130,2	-2.94
2017	793265,0	26.59	839243,7	28.13	1870,9	0.06	-47849,6	-1.60
2018	928108,3	26.08	985842,0	27.70	1514,3	0.04	-59247,9	-1.66

Джерело: складено авторами на основі [3]

тативності використання бюджетних коштів. Окрім того, слід змінити структуру державних видатків, переорієнтувати державні потоки коштів на заходи, які забезпечать відродження економіки держави. До таких видатків можна віднести витрати на розвиток інфраструктури, освіти, охорону здоров'я, заходи, спрямовані на забезпечення безперервного функціонування державної інфраструктури. Сучасний податковий механізм повинен також стимулювати нові революційні технології, що дадуть змогу вийти національній економіці з так званого технологічного застою. Відсутність бюджетної рівноваги в Україні зумовлює необхідність проведення важливих реформ у соціальній, економічній, адміністративній та інших сферах. Для ефективного макроекономічного регулювання необхідно мати чітку стратегію розвитку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2150-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Городецька Т.Е., Поровай А.С. Аналіз податкових надходжень в системі доходів бюджету. *Молодий вчений*. 2017. № 2(42). URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/2/59.pdf>.
3. Звіт про виконання Державного бюджету України за 2016–2018 роки. *Державна казначейська служба України*. URL : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>.
4. Економічні проблеми XXI століття: міжнародний та український виміри / за ред. С.І. Юрія, Є.В. Савельєва. Київ : Знання, 2007. 595 с.
5. Коляда Т.А. Вплив бюджетних видатків на темпи соціально-економічного розвитку України. *Економіка і суспільство*. 2017. № 9. С. 997–1004. URL : http://www.economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/172.pdf.
6. Першко Л., Волошенюк Ю. Формування доходної частини державного бюджету України в сучасних умовах. *Науковий вісник МНУ ім. В.О. Сухомлинського. Економічні науки*. 2017. № 2(9). С. 137–142.
7. Тарасюк М.В., Сироветник О.С. Доходи бюджету в системі соціально-економічного розвитку України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 21. Ч. 2. URL : http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/21_2_2018ua/21.pdf.
8. Хвесик М.А. Управління розвитком національної економіки в контексті дії глобальних процесів. *Економіка України*. 2013. № 3. С. 4–17.

REFERENCES:

1. Biudzhetniyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 08.07.2010 № 2150-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (accessed 8 May 2019)
2. Horodetska T.E., Porovai A.S. (2017) Analiz podatkovykh nadkhodzen v systemi dokhodiv biudzhetu. [Analysis of tax revenues in the system of budget revenues]. *Molodyy vchenyj*. [Young scientist], (electronic journal), vol. 42, no. 2, pp. 243–247. Available at: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/2/59.pdf> (accessed 15 May 2019).
3. Derzhavna Kaznacheiska Sluzhba Ukrainy (2018) Zvit pro vykonannya Derzhavnogo biudzhetu Ukrainy za 2016-2018 roky [Report on the implementation of the State Budget of Ukraine for 2016-2018] Kyiv: Informatsiino-analitychne ahentstvo.
4. Yurii.S.I., Saveliev.Ye.V. (2007) *Ekonomichni problemy XXI stolittja: mizhnarodnyj ta ukrajinskyj vymiry* [Economic problems of the XXI century: international and Ukrainian dimensions]. Kiev: Knowledge. (in Ukrainian)
5. Koliada T.A. (2017) Vplyv biudzhetnykh vydatkiv na tempy socialjno-ekonomichnogho rozvytku Ukrainy [Influence of budget expenditures on the pace of socio-economic development of Ukraine]. *Mukachivskiy derzhavnyi universytet. Ekonomika i suspilstvo*. [Mukachevo State University. Economics and Society.] (electronic journal), vol. 9, pp. 997–1004. Available at: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/172.pdf (accessed 10 May 2019).
6. Pershko L., Volosheniuk Yu. (2017) Formuvannya dokhidnoi chastyny derzhavnogo biudzhetu Ukrainy v suchasnykh umovakh [Formation of the revenue part of the state budget of Ukraine in modern conditions]. *Naukovyi visnyk MNU im. V. O. Sukhomlyskoho. Ekonomichni nauky* [Scientific Herald of the National Academy of Sciences of Ukraine. V. O. Sukhomlysovsky Economics], vol. 9, no. 2, pp. 137–142.
7. Tarasiuk M.V., Syrovetnyk O.S. (2018) Dokhody biudzhetu v systemi sotsialno-ekonomichnogho rozvytku Ukrainy [Budget revenues in the system of socio-economic development of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu* [Scientific herald of Uzhgorod National University] (electronic journal), vol. 21, no. 2, pp. 93–97. Available at: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/21_2_2018ua/21.pdf (accessed 2 May 2019).
8. Khvesyk, M. A. (2013) Upravlinnia rozvytkom natsionalnoi ekonomiky v konteksti dii hlobalnykh protsesiv [Management of the Development of the National Economy in the Context of the Effects of Global Processes]. *Ukraine economy*. no. 3, pp. 4–17.